

Marzena Przybysz
Zespół do Spraw Bibliografii Regionalnej ZG SBP
Biblioteka Narodowa

Tematyka bibliografii regionalnej i zasobów regionalnych na podstawie piśmiennictwa - wkład Zespołu

- **1978 r.** powołano **Grupę Roboczą ds. Bibliografii Regionalnej** przy Sekcji Bibliograficznej ZG SBP.
- konferencja w Jarocinie w **1981 r.** - Grupa sformułowała postulat o przekształceniu się w samodzielną Sekcję Bibliografii Terytorialnej.
- ZG SBP na posiedzeniu plenarnym 16 listopada **1981 r.** powołał **Zespół ds. Bibliografii Regionalnych** – po **1989 r.** zawieszono.
- Ogólnopolska konferencja „Bibliografie regionalne: dokonania, dylematy, wnioski” , 1994 r., Puławy - **9 grudnia 1994 r.** utworzono **Zespół ds. Bibliografii Regionalnej przy ZG SBP**

1994

- zagadnienia teoretyczne i praktyczne rejestracji bibliograficznej,
- prezentowano działalność i osiągnięcia bibliotek wojewódzkich, powiatowych i miejskich, naukowych.

1994-2005

- Prace nad ujednoczeniem opisu bibliograficznego, formatu danych (Bartoszewicz-Fabiańska i in., 1999; 2003).
- **Adaptacja formatu MARC BN dla potrzeb bibliografii regionalnej**
- **Adaptacja formatu MARC 21 dla bibliografii regionalnej**
- Kontynuowano prace obejmujące automatyzację metod opracowywania formalnego i przedmiotowego różnych typów dokumentów zamieszczanych w bibliografii regionalnej, podjęto też działania ukierunkowane na ujednoczenie prezentacji bibliografii

Od 2005 r.

- w ramach tzw. warszawskich spotkań dyskutowano na temat typów dokumentów w bibliografiach regionalnych, opracowania formalnego i rzeczowego zbiorów bibliotecznych w powiązaniu ze standardami bibliografii narodowej.
- **Zespół ds. Bibliografii Regionalnych SBP (1978–2004) / Sylwia Wesołowska. W: Bibliotekarz Zachodnio-Pomorski, T. 46, nr 1 (2005), 46–53.**
- **Bibliografia regionalna wobec zmian technologiczno-organizacyjnych w ostatnim piętnastoleciu [1990-2005] / Jadwiga Sadowska. W: Notes Biblioteczny, 2006, nr 2, s. 39-46.**
- **Bibliografia regionalna w Polsce – technologia opracowywania / Marzena Przybysz. W: Praktyczne aspekty automatyzacji bibliotek publicznych. Materiały z VII konferencji pt. „Automatyzacja bibliotek publicznych”, Warszawa, 22-24 listopada 2006 r. - Warszawa: Wydaw. SBP, 2007, s. 151-159.**

2010-2012

- Podczas konferencji „Dostępność bibliografii regionalnych w Internecie”, w WBP Kielce 2010 r., scharakteryzowano bibliografie zamieszczone na stronach internetowych bibliotek w Polsce. Powołany zespół roboczy, podjął się ujednoczenia nazewnictwa w bazach bibliograficznych. Stan podjętych prac referowała Hanna Jamry z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu na kolejnych konferencjach: w Łodzi (2011), Lublinie (2012) oraz z cyklu „Automatyzacja bibliotek publicznych” w Centralnej Bibliotece Wojskowej w Warszawie (2012).
- Podczas konferencji „Bibliografia regionalna w komunikacji publicznej” w WBP w Lublinie w 2012 r., oprócz kontynuowanej tematyki dostępu do bibliografii, rozpatrywano problemy bibliografii specjalnych oraz znaczenie retrospektywnych i bieżących bibliografii regionalnych w komunikacji społecznej.

2012-2013

- Zaprezentowano moduł służący do tworzenia tego typu bibliografii w systemie MAK+. Postulowano podjęcie starań o jej właściwą promocję, przejrzystą i łatwą w obsłudze prezentację online.
- Na wniosek uczestników konferencji na początku 2013 r. przewodnicząca SBP Elżbieta Stefańczyk przesłała do dyrektorów wojewódzkich bibliotek publicznych opracowany przez Zespół list (List ten został opublikowany w miesięczniku „Bibliotekarz”) pt. Założenia i wymagania do prezentacji bibliografii na stronach WWW bibliotek.
Prezentacja bibliografii regionalnej na stronach www bibliotek.
W: Bibliotekarz -2013, nr 3, 15–16.

2013

- W konferencji „Bibliografie różnych kultur”, zorganizowanej w 2013 r. w Książnicy Podlaskiej, uczestniczyli również goście z bibliotek Wilna i Grodna. Podczas obrad omawiano zagadnienia bibliografii regionalnej/krajoznawczej na Litwie, Ukrainie, w Rosji i Polsce.
- Zwrócono uwagę na specyfikę bibliografii wielokulturowego regionu, zróżnicowanego zarówno pod względem etnicznym, jak i religijnym.
- wymiana informacji o stanie przeprowadzanych warsztatów bibliografii w sąsiadujących ze sobą krajach.

2014

- W trakcie ogólnopolskiej konferencji „Bibliografia regionalna a współczesny użytkownik”, w Książnicy Beskidzkiej w Bielsku-Białej, zaprezentowano analizę organizacji prac nad bibliografią regionalną na podstawie ankiet przesłanych przez wojewódzkie biblioteki publiczne. Analiza ta została opracowana i przekazana do konsultacji i akceptacji do członków Zespołu w regionie, a następnie opublikowana w czasopiśmie "Bibliotekarz" (Krystyna Kasprzyk).

Bibliografia regionalna : organizacja prac bibliograficznych w wojewódzkich ośrodkach bibliograficznych. Cz. 1,2 / Krystyna Kasprzyk. W: Bibliotekarz. - 2015, nr 3, s. 11-20; nr 4, s. 9-13.

2015-2016

podjęmowano zagadnienia bibliotek cyfrowych, elektronicznych baz informacji jako korelacyjnych źródeł informacji o regionie.

podkreślano, że nowoczesne narzędzia technologii informacyjnych wspomagają i wspierają zachowanie zasobu regionalnego, jego ochronę, a także udostępnianie dorobku kulturowego regionu. Tej tematyce była poświęcona np. Ogólnopolska Konferencja „Bibliografia wobec wyzwań nowych technologii” w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie (2015).

W Dolnośląskiej Bibliotece Publicznej im. Tadeusza Mikulskiego we Wrocławiu, w trakcie konferencji „Nowe narzędzia indeksowania w bibliografii regionalnej” wskazywano na dostosowanie opracowania rzeczowego do oczekiwań współczesnego użytkownika biblioteki w zakresie intuicyjnego wyszukiwania i łatwej dostępności informacji.

Analizowano możliwości wprowadzenia ułatwień w wyszukiwaniu informacji. Przedstawiono regionalne zasoby cyfrowe jako narzędzia ochrony i popularyzacji dziedzictwa kulturowego, udostępniania rzadkich, zabytkowych publikacji oraz ułatwiające dostęp do zasobów naukowych. Takie funkcje pełnią biblioteki cyfrowe tworzone przez biblioteki, stowarzyszenia i inne instytucje kultury. Akcentowano konieczność dostosowywania bibliografii regionalnych do oczekiwań użytkowników.

2017-2018

- Bibliografie regionalne - w kręgu historii i współczesności -konferencja w WiMBP Gdańsk bibliografie terytorialne – wczoraj, dziś, jutro

Deskryptory BN w Bibliografii Małopolski, Bibliografii Regionalnej województwa świętokrzyskiego

„Bibliografie regionalne w 100-lecie Niepodległości - Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy – Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego

- Bibliografia regionalna wobec oczekiwań użytkowników i zmieniającej się rzeczywistości
- bibliografia w komórce
- Techniczne aspekty tworzenia bazy regionalnej
- witryny internetowe - blog bibliografa narzędzie pracy
- retrokonwersja i tworzenie dostępów do pełnych tekstów bibliografii

Bibliografia regionalna wobec oczekiwań użytkowników i zmieniającej się rzeczywistości: na przykładzie "Bibliografii Lubelszczyzny" / Bożena Lech-Jabłońska. W: Bibliografie specjalne : rozwój i otwartość. - Warszawa, 2018, s. 103-119

2019

Popularyzacja regionalnych baz danych i wiedzy o regionie
eksponowanie wątków regionalnych i lokalnych w wydarzeniach
bezpośrednio nie związanych z regionem.

Ważna jest współpraca bibliotek z innymi instytucjami, organizacjami,
działającymi w obszarze kultury oraz osobami, pasjonatami i
znawcami regionu.

markę biblioteki należy budować wokół regionalizmu i własnych zbiorów
regionalnych

O bibliografii regionalnej w Wikipedii

(2020 pandemia) 2021-2022

- Potencjał informacyjny regionalnych zbiorów i baz danych - narzędzia i metody ich wykorzystania
- Szeroki kontekst zagadnień, dotyczył tematyki regionalnej, bibliograficznej, zbiorów regionalnych, regionalnych baz danych. zadania realizowane przez poszczególne działy bibliotek.
- Potencjał informacyjny, sprawność informacyjna podnosi wartość bibliografii regionalnych
- Współpraca bibliotek regionu w procesie tworzenia bibliografii regionalnej, która prowadzi do zwiększenia potencjału informacyjnego bibliograficznych baz danych, jak również opracowania rzeczowego materiałów rejestrowanych w bibliografii regionalnej.
- Ważność dokumentów życia społecznego i zasobów bibliotek cyfrowych, a także różnorodnych projektów, realizowanych w bibliotekach, dla zachowania pamięci o minionych czasach i ocalenia dziedzictwa kulturowego.
- Potencjał informacyjny baz i zbiorów regionalnych jest nieograniczony.

2022

- Specyfika regionów – bibliografie i zbiory regionalne
- Bibliografie i zbiory regionalne i ich rola w dokumentowaniu niepowtarzalności poszczególnych regionów Polski.
- Podkreślano potrzebę udostępniania unikalnych dokumentów w zasobach bibliotek cyfrowych.

Instrukcje:

- Adaptacja formatu MARC BN dla potrzeb bibliografii regionalnej / Bożena Bartoszewicz-Fabiańska [et al.] ; Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Biblioteka Narodowa. - Warszawa: Wydaw. SBP, 1999. - 201, [2] s. ; 21 cm + Dyskietka. - (Propozycje i Materiały / Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich = Propositions and Materials / Polish Librarians Association ; 25).
- Adaptacja formatu MARC 21 dla bibliografii regionalnej / B. Bartoszewicz-Fabiańska [et al.]. - Warszawa: Wydaw. SBP, 2003. - 321, [3] s. ; 24 cm + Dyskietka. - (Propozycje i Materiały / Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich = Propositions and Materials / Polish Librarians Association ; 58).

Materiały z konferencji:

- Narodowe i regionalne serwisy bibliograficzne: materiały z ogólnopolskiej konferencji nt. „Automatyzacja serwisów bibliograficznych. Bibliografie regionalne, bibliografia narodowa. Stan prac i zamierzenia”, Warszawa, 2-4 grudnia 1998 r. Warszawa: Wydaw. SBP, 1999.

Artykuły problemowe (w tym na podstawie wystąpień z konferencji Zespołu; innych zagadnieniowych konferencji)

- Problemy automatyzacji bibliografii regionalnych / Elżbieta Stefańczyk. W: Jak automatyzujemy biblioteki publiczne. Materiały z ogólnopolskiej konferencji nt. „Automatyzacja bibliotek publicznych” Warszawa/Miedzeszyn, 6-8 listopada 2000 r. Warszawa: Wydaw. SBP, 2021, s. 62-69.
- Format MARC BN opisu bibliograficznego na potrzeby bibliografii regionalnej i kartotek zagadnieniowych do stosowania w systemie MAK / Bożena Bartoszewicz-Fabiańska. - W: Bibliotekarz Podlaski : Białystok, Łomża, Suwałki. Nr 1 (2000), s. 87-90.

Artykuły przeglądowe:

Cykl artykułów w miesięczniku "Bibliotekarz": "O bibliotekach w prasie".

Wkładka tematyczna do miesięcznika

"Bibliotekarz":

Biblioteki publiczne z bliska i z daleka
Ciągła obecność. Literatura regionalna w Książnicy
Pomorskiej / Sylwia Wesołowska. -W: Bibliotekarz. -
2014, nr 9, "Dodatek do Bibliotekarza", s. 4-6.

Numery tematyczne czasopism:

„Notes Biblioteczny”, „Zielonogórskie Studia
Bibliotekoznawcze”

Sprawozdania, relacje ze spotkań Zespołu:

25. Spotkanie Zespołu ds. Bibliografii Regionalnej przy ZG SBP / Marzena Przybysz. W: Bibliotekarz. - 2010, nr 2, s. 19-21.

Scenariusz zajęć:

Biblioteheca regionalis : źródła informacji do badań śląskoznawczych / Anita Tomanek. - W: Poradnik Bibliotekarza : miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. 2022, nr 1, s. 36-40

Tematyka działalności Zespołu w publikacjach zwartych m.in.:

- Działalność Zespołu ds. Bibliografii Regionalnej na rzecz popularyzacji wiedzy o regionie / Marzena Przybysz. W: Nowa Biblioteka. Usługi, Technologie Informacyjne i Media. 2018, nr 3 (30), s. 85-95.
- Bibliografia regionalna w kręgu zainteresowania Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich: wkład lubelskich bibliotekarzy-bibliografów w prace zespołów ds. bibliografii regionalnej (terytorialnej) / Bożena Lech-Jabłońska. W: Aktywni i kreatywni: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich na Lubelszczyźnie / redakcja Joanna Chapska, Bożena Lech-Jabłońska, Anastazja Śniechowska-Karpińska. - Lublin: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Zarząd Okręgu, 2018. – s. 225-237.

Dziękuję za uwagę.